

ERŐSVÁR

MIGHTY FORTRESS

Volume IV. Évfolyam.

1935. AUGUSZTUS—SZEPTEMBER

Number 8—9. szám.

TANÉV ELEJÉN

“Én vagyok a szőlőtő, ti a szőlővesszők; aki én bennem marad, én pedig őbenne, az terem sok gyümölcsöt, mert én nálam nélkül semmit sem cselekedhettek.”
(Ján 14:1 v.)

Evangelikus fiúk, evangelikus lányok!

Evangelikus egyházunk virágos kertjének szép virágai, szülői szívek édes reményei, anyai szeretet letéteményesei, apák büszkeségei, kik az iskola padjában készültök a nagy harcra, melynek **É l e t** a neve. Ime most, az iskolai év kezdetén amikor **n a g y** seregben vonultok be az iskola falai közé, — ti hozzátok volna pár szerető szava a mi “Erős Vár”-unknak. Ti hozzátok iskolákat építő evangelikus ősök utódai: evangelikus fiúk és lányok itt Amerikában. Ti vagytok a mi büszkeségünk, örömmünk, jövőnk, minden reményünk!

Ha már a sors ilyen mostoha körülmények

közé sodrott benneteket, hogy az iskolában nem tanulhatjátok dicső s hitvalló őseitek szent vallását, hogy ennek emlőin nevelkedhetnétek, hogy ennek ereje táplálna benneteket, egyet soha el ne felejtsetek, azt: hogy evangelikusok vagytok, nagy lelki kincsek örökösei, gazdag multnak letéteményesei mártír ősök utódai. Ne feledjétek el, hogy ti az örök szőlőtőkének vesszői vagytok, melynek **KRISTUS** a neve. Ne feledjétek oldhatatlan, örök szeretetben, örök hűségben megma-

radni ahhoz az intézményhez, melynek: **Evangelikus (Lutheránus) Egyház** a neve. Járjatok el minden vasárnap a vasárnapi iskolába és a hétköznapi egyházi iskolába, mert amit ott tanultok az a **Jézus Krisztus** tudománya, amely által boldogok lesztek. Ezt soha ne feledjétek!!

Ti hozzátok is volna szava a mi “Erős Vár”-unknak, evangelikus szülők, édes testvéreink, Apák és Anyák!

KATÉ TANÍTÁS

táplálék mellett, lelki eledelt is vihessenek ki magukkal az életbe? Vajjon milyen tartalommal töltitek meg azt a gyermekeitekben reátok bizott csodálatos alkotást: az emberi **SZIVET**?! Ne feledjétek, hogy mindennek a belső tartalom adja meg az értékét. Ne feledjétek lelkileg pótolni azt, amit az iskolai nevelés elmulaszt. Tartozzatok magatok is egyházhoz, járjatok a templomba minden vasárnap. Tanítsátok és tanítsátok meg gyermekeiteket.

(Folytatás az utolsó előtti oldalon)

Csendben a Krisztussal...

Hogyha kis szobádban halkán, észrevétlen
meglepne a bánat,
Amikor szívedben — fájdalom virágát,
ujra nyilni látod:
Ugye, milyen drága — boldog örömforrást
jelent az tenéked?
— Csendben a Krisztussal —
Eléje borulva, — Rábizni az élted!

Csendben a Krisztussal —
Amikor az alkony, lassan teregeti,
kibontja a szárnyát.
És te egymagadban — bus sóhajjal nézed,
multak szép világát.
Ne fájjon, zokogjon lelked muzsikája,
Csendben a Krisztussal —
Hidd el csak ötöle, balzsamot nyersz rája.

Csendben a Krisztussal —
Mig a szemed tükrén, hitednek világa
fényesen világít,
És a szíved mélyén, szeretet melege,
mindenkit melegít,
Mig az örökélet — mennyei kapuját
előted kitarja:
Csendben a Krisztussal —
Aki ott övéit mindöröktől fogva,
mindörökké várja!

STOLL ERNŐNÉ
Nyíregyháza.

Az ERŐS VÁR az amerikai magyar evangélikusság egyetlen lapja. Pártolja tehát minden evangélikus.

PÁRTOLJUK AZ ERŐS VÁR HIRDETŐIT,
MERT ŐK IS SEGÍTIK AZ ERŐS VÁR-at!

ÖTVEN ÉLETÉV KRÓ- NIKÁJA

Francia statisztikusok kiszámították hogy ötven év alatt egy ember átlag 5000 napig alszik, 6500 napon át dolgozik, 800 napig jár, 4000 napig szórakozik, 1500 napig eszik és 400 napig iszik; hogy továbbá 50 napon át beteg. Az étel és ital, amit ez idő alatt elfogyaszt: 85 mázsa kenyér, 80 mázsa hus 23 mázsa főzelék, tojás és hal, 2000 akó

viz, bor sör, tea és kávé, amiben 80 százalékot tesz ki a víz.

Az ember érdeklődéssel olvassa az ilyen kimutatásokat és csodálkozik feltették de még érdekesebb lenne, ha azt is kimutatnák, hogy ötven év alatt egy átlag ember hány napot és órát szentelt az Istennek, akitől kapott mindent. S bizonyára elcsodálkoznánk azon az eredményen is, amit így kapnánk arról hogy mennyi táplálékot vesz az átlag ember ötven év alatt Isten örökkévaló Igéjéből.

Kigyó, férgek

“Hanem legyen a ti beszédetek úgy, úgy, nem, nem. Ami pedig ezeket felül vagyon, a gonosztól vagyon.”

Máté V. 37.

A makkabeusi könyvek szerint (apokrifus iratok) Antiokus Epifános, aki egész életén át, királykodása alatt szavaival, rendeleteivel, harcaival ki akarta irtani a zsidóságból az egy isten imadását, igen keményen bűnhődött. Élete alkonyán testéből, szájából férgek, kigyók másztak elő.

Olvasóm! Milyen a szád? Vajjon, amikor ajkaidat megnyitod szólásra, szavak helyett nem kigyók, férgek jönnek-e elő? Szavaid, beszédeid nem förtelmesebbek-e minden kigyónál, féregnél? Hogyan használod Isten szent nevét? Nem kapcsolod-e össze valami káromlással? Tudod-e, hogy a káromlás szavai csufabbak minden kigyónál, féregnél? Vagy holmi ócska rézgombért nem nyilnak-e ajkaid örökös esküdözésre? Értelmetlen esküdözés kigyónál, féregnél is elrettentőbb!

A zsidó szent könyveket, tekercseket napjainkban is másolók, szóferek, írják. Mindent le szabad szép sorjában írniok, de amikor az Isten szent neve közeledik, leteszik a másoló tollat és megfürödnek. Csak amikor a fürdővizből tisztán kijönnek, irhatják le az Ur szent nevét. — Vajjon, amikor az Isten szent nevét kiejted, nem mosdatlan szájjal ejted-e ki? Nem csoda aztán, ha az istenkáromlás szennye jön elő mosdatlan szádból!

Nabukodonozor -király dölyfös szavai miatt — Dániel könyve szerint — állati sorba került: kiüzetett az emberek közül, a mezőn élt, füvet légelt, s testét, miként az állatoknál, durva szőr borította. Tudd meg, hogy a szennyes szó állattá macsonyítja le a legszebb férfit s a leggyönyörűbb nőt is sőt a királyt is. Az állat bög, a számár ordít — az állati sorba süllyedt ember pedig: káromkodik.

Vigyázz, hogy mi jön ki a szádon! “A te szavad legyen úgy, úgy, nem, nem. Ami azonfelül-vagyon, gonosztól vagyon!”

EZERÉVES FAK

Azok a fák, amelyek egyedül állanak, gyakran pusztulnak el villámütés által. Marylandben gyönyörű fák vannak, némelyik talán ezeréves is már közöttük. Ezeket most — mint olvastuk — villámhárítóval szerelik fel, hogy az időelötti pusztulástól megvédjék őket. Az embereket is jó volna már a Krisztus villámhárítójával, az evangéliummal felszerelni, hogy ebbe a megbomlott világrendbe visszatérjen a békesség s szeretet uralma

ERŐS VÁR

MIGHTY FORTRESS

AMERIKAI MAGYAR EVANGÉLIKUS FOLYÓIRAT
AMERICAN HUNGARIAN LUTHERAN MONTHLY

Az Amerikai magyar evangélikus egyházak hivatalos lapja.

Official Publication of the American Hungarian
Lutheran Churches.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:—Editorial and Publ. Office:
938 E. FOURTH STREET, BETHLEHEM, PA.

Előfizetési ár: \$1.00 egy évre — Subscription Rate: \$1.00
per year.

Egyes szám ára 10c Single copy 10c

Canadian Postage 50c extra; Foreign postage \$1.50 extra.

Főszerkesztő: REV. DR. E. A. STIEGLER, Editor-in-Chief,
Bethlehem, Pa.

Felelős szerkesztő és kiadó:

REV. JOHN ORMAY, Managing Editor and Publisher,
Bethlehem, Pa.

Társszerkesztők: — Contributing Editors:

REV. JAMES BECKER REV. ANDREW M. LEFFLER
Detroit, Mich. Cleveland, O.

Munkatársak: — Staff Correspondents:

Rev. Stephen Ruzsa, Oberlin, O.
Rev. Alexander Pölöskey, Caldwell, N. J.
Rev. Alexander Szabó, New Brunswick, N. J.
Rev. John L. De Papp, Windsor, Ont.
Rev. Charles Szebik, Montreal, P. Q.

A MEGVÁLTOZOTT VILÁG

A régi időkben öreg emberektől halottuk az ily fajta panaszt: "Bizony, bizony megváltozott a világ, — minden más, mint a mi időkben, amikor még mi fiatalok voltunk. — Mára már egészen fiatal, 30-40 év körüli emberek is így panaszkodnak: "De nagyon megváltozott a világ." — Pedig nem is a világ változott meg — csak az emberek.

MEGVÁLTOZOTT A TEMPLOM

Amerika, ez a hatalmas roham lépésben fejlődött nagy ország a templomok országa. — A nagy városokban százával s még a kis falvakban is kettő és hármával emelkednek ég felé a templomok tornyai. A háborút követő években ezer és ezer új csodásan szép templom épült Amerika szerte. — A régieket kitatarozták, öreg templomokat leromboltak s helyükbe modern székes egyházakat építettek. — Mindez pedig történt az anyagiasság időszakában, amikor az emberek a földi kincsek keresésében találták a legnagyobb örömet. Ugyanez az ember, — aki a pénzért mindent feláldozott, akinek a pénz s a földi jólét volt az Istene nem feledkezett meg a templomról sem, bőven áldozott az Ur egyházára is, azt óhajtotta, hogy az ő temploma művészesen szép legyen. A római birodalom pogány felfogására emlékezett minket ez a világfelfogás, — amikor ugyanaz a római nép, aki erkölcsében a legmélyebbre süllyedt, építette a legszebb templomokat pogány hite Isteneinek. — Mindez

azt bizonyítja, hogy a mai kor népe számára a templom külső és szemmel látható dolgai lettek a fő tényezők, maga az Isten eszme, az Isten Igéje, s a hit amire a mi üdvözítőnk építette az ő anyaszentegyházát lassan-lassan háttérbe szorult az emberek lelkében. — Ezért van, hogy máma sokan járnak az Isten házába és mégis kevesen vannak akik az Isten Igéjéből erőt és életet merítenek. A templomok Amerikában társadalmi gyülekező helyekké lettek, ahol az emberek szórakozni akarnak. Pedig az Isten Igéje máma is ott van a maga ősi erejével minden egyes templomban, a Szent Írás máma is ugyanazt az örök igazságot hirdeti mint hajdan, csak az emberek nem értik, vagy nem akarják megérteni.

MEGVÁLTOZOTT A CSALAD

A család megváltozását ugyanaz okozta, ami a templom megváltozását. Az Isten Igéje volt hajdan a családi élet alapja, abból merítették a család tagjai azt az igazi boldogságot, mely a családot szentelvé avatta. Az Istenbe vetett hit, a családtagokat összekötő szeretet csodás dolgokat művelt a régi, igaz családi életben. — Mára feborult a családi élet rendje, — a békesség helyét a viszály váltotta fel. A szeretet nem az ami volt. A szülétszület ismeretlen fogalom. — Az anyagi kérdés lett a család főkérdése. Ha hiányzik a családban az anyagi jólét, megszűnt a boldogság is. A gyermek amint megnő és maga is kereső képessé lesz elhagyja a szülőt. — Az imádság megszűnt s helyét a rádió, a moving picture, a szórakozás váltotta fel. — A családi körnek már nincsen meg a régi varázsa, elszakadnak onnan a tagok ki az utcára az élet bűnös tömfelegébe, ahová csak fáradtan unottan térnek vissza, kedvük szegeten.

MEGVÁLTOZOTT AZ ERKÖLCS

A régi erkölcs, az Isten Igéjéből tanult erény volt, — melyre mint kösziklára építette fel az Ur az ember boldogságát. Ez az erkölcs nem tetszett többé az embereknek. — Visszatért a világ abba a bűnös hinárba, amelyből az emberiség az Isten igéje vezetésével lassan, évszázadok alatt kiemelkedett. Elérkeztünk a véghatárhoz, az emberek azt hiszik, hogy nekik minden szabad. — A házasság szentélye megingott, a bujaság megmetyeljezte a fiatalok lelkét. — "Nelőj" már nem isteni tanító parancs. Az emberi társalgás a hazugságok láncolata. Mindenki kijátszani igyekszik a földi törvényt és mivel ez sokaknak sikerül azt hiszik hogy az isteni törvényt is ép oly könnyen lehet kijátszaniok.

MEGVÁLTOZOTT AZ ÉLET FELFOGÁSA

Összhangban az emberiség az isteni törvénytől való eltávolodásával következett új életfelfogás új elveket kezdett vallani, önző emberi egyéni érdekek vezették az embert. "Az erősebb győz" régi barbár törvény újból életbe lépett. Akinek több pénze, nagyobb gazdagsága van azé a győzelem az élet minden vonalán. — Ebben az új társadalomban az igazságot pénzért mérik. A hatalom azé akinek többje van. — A hatalmasok kezükbe kerítették a törvényhozást, az ország sorsát. — Ennek az Isten nélküli társadalomnak összeomlása elkerülhetetlenné vált a hatalom birtokosainak egymásközött kifejtett viszályukban, melyet a hatalmasok az uralomért folytattak. E meddő küzdelemnek szomorú következménye a mai állapot. Mindig többen lesznek vagyon vesztettek, napról napra nő a nincstelenség száma s lassanként egy néhány ember kezébe szalad össze a nemzeti vagyon. — Azok a hatalmasok akik máma a pénznek birtokosai, szívtelen önzéssel tartják a hatalmat kezükben s könyörtelenül nézik a tömegek szenvedését. Ezekkel szemben állnak a népek milliói, akik mindenüket

elvesztették, szárnya szegetten, remény vesztetten — a kétség szélén. Azok akik mindenüket elvesztették nem találták még meg az Istent s azt a boldogságot, mely az ő igéjéből fakad, pedig ha azt megtalálnák, mily boldogok lehetnének még a szegénységben is.

MEGVALTOZOTT A GAZDASÁGI RENDSZER

A modern ipari rendszerben már többé nem öröm a munka, mert azt a gépek kattogása robottá teszi az ember számára. Ezen új rendszerben már nincs szükség többé idős emberekre. 45 éven felüli ember már nem talál munka alkalmat. A nőket előnyben részesíti ez az új gazdasági rendszer, — mert engedelmesebbek, — jobban tűrők a férfiaknál. Eszézer számra járnak-kelenek munkanélkül ifjak, mert helyükben a rendszer inkább leányokat alkalmaz. — Ezen szomorú állapotnak kárát szenved a társadalom, a család, mert a nő már többé nem az anyaságban, a hitvesi hivatásban leli örömét, de gyári munkássá lett s elvesztette érzékét a finom, nemes női hivatás teljesítése iránt. — A munkanélküliek állami segélyezése megteremtett egy új társadalmi osztályt akik munkanélkül akarnak élni s akik egy oly hamis felfogást vallanak, hogy az állam róluk gondot tartozik viselni ellenszolgálat nélkül. A régi rendszer dülfélben s amíg minden romlásnak indul, mégis senkisémm gondol arra a rendszerre, aminek a mi Urunk a Jézus Krisztus fektette le örök alapját.

MEGVALTOZOTT A NÉPEK EGYMASHOZ VALÓ VISZONYA

Amíg a múlt században a Krisztus igéjének misszionáriusai apostoli lélekkel diadalra vitték a Krisztus ügyét s elmentek a világ minden népeihez hirdetvén az evangéliumot, munkájuk nyomán milliók és milliók keresztelkedtek meg a pogány népek között. Ázsiában, Afrikában a Krisztus nevében, addig az ősi keresztény országok, akik ezer éven felül élvezték a keresztény kultúra áldásait gyűlölettel áthatva fegyverrel törtek egymás ellen. Gyilkosokká lettek a keresztények. Testvér — testvért gyilkolt. — A hittérítők nyomán, gyilkos katonák járták be a pogány lakta országokat oly annyira, hogy máma, mikor még mindenki lelkében sebként él az alig elmúlt hosszú világháború gyászos emléke, újból vére szomjaz az ember, e bűnös korszak Istentelen gyermeke. — A gyárak újból fegyvert, ágyut, tankot, repülőgépet, hadihajót és mérgezőgázokat gyártanak az emberiség pusztítására, a világ vezetői újból, úgy mint régen háborúra szítják népeiket. Megátalkodott emberek azt jövendőlik, "majd jobb viszonyok lesznek, ha kiút a háború". — A világ ördögei véres lakomára készülnek, s amíg innen is onnan is a világ minden részéből halatszik az őrző követelés: "Háboru, háboru;" — addig alig hallhatóan beszél a hívők szívében az Isten ige: "Békesség, — s a népek között jó akarat." — Bizony, bizony megváltozott a világon minden és mégsem a világ változott meg, de megváltoztak az emberek, elhagyták az Istent nem szeretik az ő parancsolatait, nem kell nekik a hit, inkább szeretik a hitetlenséget, nem tudnák szeretni, mert szívében gyűlölet lakozik, nincs reményünk mert csak rombolni tudnak. —

Nem a világ változott meg — de az emberek.

DR. STIEGLER S. ERNŐ.

— 000 —

Az ERŐS VÁR az amerikai magyar evangélikusok egyetlen lapja, azért pártolja minden evangélikus s küldje be előfizetését s terjessze a lapot.

Megy-e a mi Lutheri missziónk előre?

Egy kérdésre három a felelet: *Mehet miattam! Mennie kell! Előre! A háromságos Egyisten nem mondja soha, hogy mehet miattam, hanem azt, hogy "én miattam" megy előre a mi lutheri missziónk!... A japánok shintója megszegyeni a mi keresztyénségünket. A német új pogányság akar megmérkőzni az istentelenek országával. Ne tévelyegj! Nem miattad megy előre lutheri missziónk, mert az istentagadók Kinában nagyobb missziót jelentenek ki, mint te ember itthon pogánytársaid közt. Te csak hitvány szájhős vagy, gyáva az igazságért sikra szállni. Pedig menned kell . . . mozognod kell . . . küzdened kell a lutheri misszióért! . . . Nem csupán a vonatnak kell mennie, hanem neked is, te vagy a hajó. — Kell, mert megöl maga az Isten, amikor a pogány Manchukóban jobb közoktatás van, mint a te pogány faludban . . . Kell, mert Afrika nélküléd tér meg, de az ördöghöz . . . Indiát Isten igazsága mozgatja, de te csak kullogsz . . . Kunszt Irén nem volt arra kíváncsi, hogy mi a véleményed felőle, mert neki mennie kellett, hogy a pogányoknak az Isten nagyságos dolgairól szóljék...*

Te az Isten kardja örökösének valdod magad, de vigyázz mert a pogány Attilánk kardja vág ketté, mert ő a pogány Hadurnak küllömb nevet vívott ki, mint te ember, hitvány féreg, az örök Istennek! . . . Kell, mert misszió nem misszió, ha csak a tied s nem Istenedé . . . Vigyázz ember, hogy meg ne egyen a kultúra az ő puhaságával . . . Nem látod, hogy puha testü hernyó a te misszió? . . . Megette a finomság, a szószátyárkodás, a tudálékosság!

A mi lutheri misszióknak MENNIE KELL előre. Előre s nem hátra. A kudarcnak még árnyékát se ismerjük, ahol Istenről teszünk tanubizonyítást. Az Istennek az ördög csak cselédje és te ember rettegsz? A pokol Isten birodalmának csak egy része s te tántorogsz? A modern pogányok Új Előrt írnap lapjuk élére . . . Nem veszed észre, hogy az ördög elvette a te lutheri jelszavadat?

A mi tanácsunk ez: a mi missziónk lutheri misszió . . . Mi Luther vagyunk a mi misszióknak . . . A misszió a mi missziónk! . . . Ne viseld a mi nevünket, az ágostai hitvallásu evangélikus nevet, ha nem dolgozol körünkben . . . Nevezd magad bárminek, csak azt a

vallást ne csufold meg, amely különb annál amit te csak büneid takarójának használsz . . . Mit ér az az Istennek, ha annyi névleges evangélikus van, mint a fővény, — Istenért és Jézus vallásáért meg semmit sem tesz? . . . Ez a lutheri misszió a mienk, nem pedig a pogányoké, meg az eretnekeké s más bálványimádóké. Nem ilyeneké a te missziód . . . Mi Luther Márton vagyunk a mi elhívásunkban s e mostani külszinvallást újra meg kell javítanunk, mert büzlik mint az állott holttestem . . . Luthernek nem volt bankja, családjá nyomorgott halála után, nem maradt vagyona utána . . . Csak Istene volt, aki vallott Wormsban, császárnak, pápának, püspöknek, fejedelemnek, gyűlésnek, világnak. Halld meg, hogy mi is Luther Márton vagyunk a mi misszióinkban s térj meg ha egyháztag, ha lelkész, ha püspök vagy . . . Térj istenhez s vigy másokat is Hozzá! . . . A misszió a mi misszióink, melynek nincs határa, ideje, társadalma, országa, faja, mert ez az Istené! . . . Canada, Egyesült államok, Magyarország, Balkán, Ázsia, Afrika, Oceánia mind előtted áll, vár . . . Értsd meg, hogy Pál Rómában úgy halt vértanu halált, mint ahogy Moszkvában tették a mi modern Luthereink . . . lelkészeink . . . s mint ahogy neked is tenned kell, ha Isten ügyének misszionáriusa vagy . . . vagy akarsz lenni . . . Amen.

SZEBIK KÁROLY, lelkész
Montreal, Canada.

HIVATÁS

Az élet és a munka szorosán egymáshoz tartozik. Az életadó Élet, maga Isten is állandóan munkálkodik, és munkához kötötte teremtményei életét is. Az embernek különösképpen is az a hivatása, hogy munkatársa legyen Istennek.

Isten különböző munkahelyeken, különböző kötelességeket bízott reánk. Kötelességeink elvégzéséhez ad nekünk munkakedvet, tehetséget, sikert. Ismerjük fel hivatásunkat és igyekezzünk lemondások árán is lelkiismeretesen betölteni: Ne bírdalgassuk Isten rendeléseit, mert Isten mindenkor a megfelelő időben, a megfelelő helyen akar alkalmazni bennünket. Isten Országában is először lenni, alázatosságban, lelki és testi gyötrődések között kell elkezdenuünk a munkát. Ha hűségünk,

megbízhatóságunk kitünik, Isten nagyobb és fontosabb megbízásokat ad nekünk.

Minden munka, minden hivatás felelősséggel jár. Akár kicsi, akár nagy legyen a munka, amit el kel végezniünk, egyformán kell éreznünk a felelősséget. Az emberek csak a munka eredményét kérik tőlünk számon, de Isten azt is számításba veszi, hogy milyen lélekkel végeztük munkánkat. Minden munkát Istenre való tekintettel, magáért a munkáért kell elvállalnunk és végezniünk. Csak az a munka alacsonyít le, melynél egyedül a magunk érdeke és dicsősége a fontos. Ellenben hivatása magaslatán áll a legegyszerűbb, a legalacsonyabb sorsban élő ember is, ha munkája Istent dicsőítő imádság.

Hivatásunk hű betöltéséhez tehát imádságos lélekre van szükségünk. (—P.)

—ooo—

Legyen munkatársunk minden evangélikus s terjessze az ERŐS VÁR-at.

—ooo—

Ne halogassa tovább előfizetésének beküldését, mert azzal árt az ERŐS VÁR-nak.

A NORTHAMPTON MEGYEI

County Commissioner

ÁLLÁSRA PÁLYÁZÓK KÖZÖTT VAN

CHAS. H. UNANGST

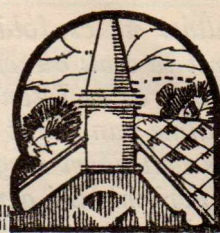
jelenlegi megyei Sheriff, akinek az új és fontos állás elnyeréséhez a mostani szept. 17-iki jelölésnél legjobb ajánló levele az a négy éves kitartó és eredményes munka, amit mindenki megelégedésére olyan kitünően végzett. Üdvözlí az Erős Vár olvasóit s kéri támogatásukat.

EGYHÁZI ÉLET

BETHLEHEM, PA.

KERESZTELÉS. — Julius 14-én kereszteltük meg Németh Ernő és neje sz. Norma Judd újszülött kisfiacskáját, aki a szent keresztségben Ernő, Károly neveket kapta. Keresztszülők: Sántly Károly és neje sz. Németh Margit. Isten tartsa meg az elsőszülött kisfiút, hogy növekedhessék szüleinek öröme és boldogságára. — **JÓL SIKERÜLT CSIKVÁNDI BUCSU.** — Hasábokra terjedő irás volna az aug. 18-án lezajlott "Csikvándi Bucus" részletes leírása és méltatása. Helyszűke miatt ezt nem tehetjük meg. Aki a Csikvándi Bucsun megjelent, az látta ugy az ebédén, valamint a délutáni mulatságon jelenlevő nagyszámu közönséget, akik meghallották hívó szavunkat s megtiszteltek bennünket szíves megjelenésükkel. Aki pedig nem volt ott, azoknak biztosan elmonták a bucsun résztvevők, hogy milyen nagy sereg nép vett részt az idei "Csikvándi Bucsun". Ezen egyházunk iránt megnyilvánult jóakarattért és pártfogásért, fogadják volt vendégeink a Bethlehemi "Sion" Evangelikus Egyház minden egyes tagjának hálás köszönetét. Szívükből jövő köszönetet mondunk azon nemes szívű barátainknak is, akik a bucsu plakátjára hirdetést adtak. Ezen szívességet igyekszünk tőlünk telhetőleg viszonzni is, amikor kérjük egyházunk tagjait, hogy pártolják azokat, akik minket is pártolnak. Nagy hála és elismerés illeti csikvándi testvéreinket, ugy a férfiakat, mint a nőket, azért az áldozatos, sok fáradsággal járó munkáért, amelyet a megrendezés körül ezidén is kifejtettek. Isten gazdag áldását kérjük mindenkire aki bármilyen módon is segített bennünket, hogy sikert értünk el az idei Csikvándi Bucsuval. Ne felejtkezzen el rólnuk a jövődöben sem. — **OROSZLÁNYI BUCSU.** — Egyházunknak a nyári évszakban két kimagasló eseménye van: az egyik a "Csikvándi Bucus" s a másik az "Oroszlányi Bucus". — Az egyiket a Csikvándi községből származó hittestvéreink rendezik az egész egyháztagság közreműködésével, a másikat, az "Oroszlányi Bucus"-t az Oroszlány községből elszármazottak rendezik. Mindkét bucsu tiszta jövedelme az egyház pénztára javára fordittatik. Az idei Csikvándi

Bucsut nagy körültekintéssel készítettük elő, aminek természetes következménye meg is nyilvánult abban az erkölcsi és anyagi eredményben, amely a bucsu napján megnyilvánult. A Csikvándi Bucsun még nem volt annyi nép, mint az idein. A bevétel egypár dollár híján \$900.00 volt. Hála legyen érte az Istennek és köszönet egyháztagjainknak és egyházunk barátainak. Mihelyt a Csikvándi Bucus lezajlik, azonnal az Oroszlányi Bucus előkészítéséhez fogunk, amely nemhogy mögötte szokott maradni az előbbinek, hanem inkább felülmulja. Az Oroszlányi Bucus is a teljes békés és megértő közreműködés, testvéri szeretet jegyében rendezzük meg. Az oroszlányi testvérekből alakult rendező bizottság mögé csoportosul elsősorban a 42 oroszlányi család akik Bethlehem és Allentownban lagnak s ezek mögé egyházunk össztagsága és a bethlehemi és allentowni, valamint palmertoni jóbarátaink. Ez évben az Oroszlányi Bucus szeptember hó 15-én, vasárnap lesz ugyanolyan programmal, mint a Csikvándi Bucus volt. — Már most felhívjuk egyháztagjaink és jóbarátaink szíves figyelmét az Oroszlányi Bucsurra s e sorok utján is meghívunk mindenkit.

BETEGEINK. — Az utóbbi hetekben több hittestvérünk volt beteg. Németh Kálmánné miller-heightsi nőtestvérünk orvosi műtéten esett újra keresztül, hála Istennek szerencsésen. Már odahaza van övéi között. — Szalay Ida ugyancsak millerheightsi Szalayék leánykájára lábtöréssel feküdt a kórházban. Ő is ottvan már s a törött láb meggyógyult. — Automobi! szerencsétlenség következtében Császár Antal testvérünk került a kórházi ágyra. Jelenként arc és fejjuzódásokat kapott, de már ő is otthon van. A szerencsétlenség idején vele volt felesége és unokája, akik szintén súlyos ütéseket kaptak, de kórházi ápolásra nem volt szükség. Mindnyájan köszönik a szíves látogatásokat s a figyelmességet, melyet az ismerősök tanusítottak betegségük ideje alatt. — Ujabban Smauzer Lidike esett át operáción s ő is a gyógyulás utján van. Adja az Isten, hogy minél hamarabb egészségesen hagyja el a kórházat. — Az említett testvéreink mind a Szent Lukács kórházban kaptak ápolást.

CALDWELL, N. J.

KERESZTELÉS. — Julius 21-ikén, vasárnap az istentisztelet keretében keresztelte meg a lelkész Delmonte Sámuel és neje, szül. Kovács Mária, Franklin, N. J.-i lakosok elsőszülött leánykáját Marie Vilma nevekre. A keresztszülői tisztet ifju Vadász György és neje, szül. Rác Vilma, caldwelli lakosok töltötték be. Növekedjen az újszülött Isten és emberek előtti kedvességben. — **TEMETÉS.** — Molnár György Newark, N. J. lakos honfitársunk földi maradványait július 13-án helyeztük örök nyugalomra. A gyászszertartás Muha György magyar temetkező kápolnájában ment végbe, a rokonok és ismerősök nagyszámu részvétele mellett, ahonnan a halottat Linden, N.J.-be vitték és ott a Rosehill Crematoriumban, utolsó kívánsága szerint, elhamvasztották. — Molnár György a Veszprém megyei Lovászpontonán született s onnan jött Amerikába 35 évvel ezelőtt. 1907-ben New Brunswickon házasságra lépett Milák Máriával, de házasságuk boldogtalanul bizonyult és tíz évi együttélés után különváltak. Boldogtalan életét a Newark City kórházban fejezte be, ahol több hónapig feküdt súlyos betegen, amíg végre a halál 54 éves korában megváltotta a szenvedéstől. Temetéséről felesége gondoskodott. Gyászolják felesége és gyermekei: Molnár Viktor és családja, Molnár István, Molnár Tivadar és egy unokája. Béke hamvaira. — **JÓL SIKERÜLT PIKNIK** Augusztus 18-án megtartott piknikünk jól sikerült. Szépszámu közönség gyűlt össze közelről és távolról, s a késő esti órákig együtt maradt és ugyszólván mindent elfogyasztott. Az Oltár Egylet tagjai nem győztek elég fánkot sütni, amely ott a helyszínen készült és annyira ízlett, hogy többeken egy-két tucatot még haza is vittek belőle. Az anyagi siker eléréséhez Vadász Györgyné egy diványpárnával járult hozzá, amelyet Batta László nyert meg a 23-as számmal. S ugyancsak hozzájárult Hajdu Istvánné és az Oltár Egylet tagjai, akik a fánkhoz szükséges anyagokat ajándékozták. Az egyház nevében a lelkész e helyen mond hálás köszönetet mindazoknak, akik a siker érdekében munkálkodtak.

PITTSBURGH, PA.

PIKNIK. — Junius hónapban rendezett piknikünk, mindamellett hogy az eső megzavarta, jól sikerült s szép anyagi sikert hozott. E helyen is hálás szívvel emlékezünk meg azokról, akik piknikünk sikerét adományokkal elősegítették. Pénzadományokat adtak: Eszlár András; Molnár Imre; Bugár József; Nemes Pál; Óhegyi János; Holéczy Sámuel; Müller Jánosné; Nagy Sándor \$1—1-t és ifj. Molnár József \$1.40-t. Természetbeni adományok: Liska Györgyné; Id. Molnár Józsefné, Üveges Pálné, Molnár Lajosné és Nagy Andrásné. — **ADOMÁNYOK A MISZSIZIÓRA.** — Hálás köszönettel nyugtázzuk a Mission Board részére befolyt adományokat. Adakoztak: Eszlár András; Óhegyi János; ifj. Molnár József; Biró Sándorné; Üveges Pál és neje, Nagy András \$1.00-t. Orbán István, Németh Sándor; Molnár Imre, Liska György, Molnár Rudolf, Molnár Zoltán; Nagy Sándor; id. Holéczy Sámuel 50—50 centet; Szakál Lajosné, Molnár András, Nagy József, id. Molnár József 25—25 centet adtak. Összesen befolyt \$11.00. Adja a Mindenható hogy ez adományok az ő igéjének szent munkáját segítsék elő minél hathatósabban. — **HALÁLOZÁS.** — Junius hó 28-én elhunyt nőtestvérünket, özv. Heiszter Jánosnét, született Csirbesz Karolint nagy részvét mellett temették el július hó 2-án a United Cemeterybe. özv. Heiszter Jánosné 1859-ben szept. 15-én született a Gömör megyei Jolsván. Mint özvegyasszony és négy kis gyermek anyja 1890-ben érkezett Alleghenybe s ott is élt hosszú szenvedés után bekövetkezett haláláig. Az elhunytban Duncan Arthurné, sz. Heiszter Janka, Chisly Józsefné, sz. Heiszter Karolina, Kovács Mliklósné, sz. Heiszter Mária és Heiszter János édesanyjukat és Rick Sándor, Kovács Edward, Kovács Sári, Heiszter Jane; Heiszter Róbert és ifj. Heiszter János nagyanyjukat siratják. — **LELKÉSZÜNK BETEG VOLT.** — Julius hó utolsó hetében az egyház lelkésze beteg volt. Az istentiszteletet a lelkész helyett Turcsányi Gyula theológus végezte. — **KÖSZÖNET.** — Bár elkészve, de hálás szívvel köszönjük meg Bugár József testvérünknek még husvét adományát \$1.00-t, mely tévedésből kimaradt az adományok felsorolásából. Eszlári András testvérünk \$2.00-t adományozott. A mindenható Isten áldja meg az adományokat és az adakozókat, hogy meglássák adakozásuk gyümölcseit. — **CALÁDI ÜNNEPEK.** — Kedves ünnepe volt gyülekezetünknek Molnár Béla testvérünknek és nejének

10 éves házassági évfordulója, melyet f. hó 4-én ünnepeltek meg a gyülekezeti teremben. Az Isten áldása legyen e házaspáron, kiknek szép, szeretetteljes családi élete mindnyájunk előtt ismeretes. Adja Isten, hogy az a szeretet mellyel 10 évet eltöltöttek együtt, továbbra is áthassa egész életüket, hogy áldott békeességben tölthessék el azokat az esztendőket, amelyeket az Isten jószágos kegyelme ad nekik. — Másik kedves ünnepe volt gyülekezetünknek ugyancsak f. hó 4-én, midőn megkereszteltük Nagy Béla testvérünk és neje Halvax Jolán harmadik leányát, ki július 16-án született és a szent keresztességben az Edith Alice nevet nyert. A gyermek keresztstülei Orlán András és neje Halvax Aaranka (New York.) A mindenható Isten áldása legyen a gyermekek és szülein és adja meg a szülőknek, hogy gyermekükben sok boldogságot találjanak. — **KIRÁNDULÁS.** — Augusztus 11-én az "Ifjú házask Bethánia Köre" szűkebb körű kirándulást rendezett a Hronyecz István farmjára, ahol kedélyes játék mellett vidám órákat töltött el. Ez alkalomból ifj. Hronyecz István \$1.00-t adományozott az egyháznak. Molnár Béla és neje házasságuk 10 éves évfordulója alkalmából \$5.00-t adományoztak Isten dicsőségére. A Mindenható viszonzza ez ajándékokat végtelen kegyelmével. — **SZÜRETI MULATSÁG** Október hó 12-én nőgyületem nagy-szabásu szüreti bálát rendez a Barkers Hallban. Szeretettel hív meg nőgyületem mindenkit ezen őszi mulatságra.

DETROIT, MICH.

KERESZTELES. — Julius 28-án kereszteltük meg templomunkban Gyurasits Ferenc és neje, szül. Németh Lydia újszülött leánykáját Irén Virginia nevre. Keresztstülei Takács Gyula és neje, szül. Gábor Teréz. A boldog szülők a Lawndale Ave. 1414 száma alatt laknak. — **ADÓSSÁG TÖRLÉSÉTŐNK.** — Egyházi közgyűlésünk egyhangulag elhatározta, hogy a lelkészlakot terhelő 375 dollár banki adósságból 175 dollárt és a hátralékos kamatokat kifizeti. Eszerint mindössze 200 dollár fogja ezentul terhelni egyházi ingatlanainkat. Ezt az összeget is ki akarja fizetni gyülekezetünk a 25 éves jubileum előtt, és azért továbbra is kér és hálásan elfogad újabb adakozásokat banki adósságunk végleges letörlesztésére. — **VIZSGAÜNNEPÉLY.** — Julius 28-án, vasárnap délután, tartottuk meg nyári iskolánk nyilvános vizsgáját, amelyet kedélyes gyermekünnepély követett. A vizsgán

beszámoltak a gyermekek a magyar ismeretekben tett előmeneteliükről, — irtak, olvastak, szavaltak, imádkoztak és énekeltek magyarul. A vizsga közönsége meg volt elégedve az eredményvel s csak az keltett visszatetszést, hogy néhány növendék a szüleiével együtt fontosabbnak tartotta az autókirándulást, mint a vizsgán való megjelenést. — **FÉLÉVI SZAMADÁS.** — Egyházunk félévi bevétele volt: \$1,320.29, a kiadás \$1,161.76, a félévi maradvány \$158.53. — A jubileumi külön alapon van \$210.00, amelyből most \$175 banki adósságot és \$29.72 hátralékos kamatot fogunk törleszteni. — **BETEGEK A PARÓKIAN.** — A lelkészlaknak ezidőszert két beteg lakója van. Ugy a lelkész, mint kisfiát a napokban megoperálták a Grace kórházban s mostanában mindketten az ágyat nyomják. Mindkét betegnek a manduláit távolították el. Az operáció jól sikerült s remélhetőleg a közeli napokban visszanyeri a két páciens teljes egészségét. Felgyógyulásukért kérjük a gyülekezet népének buzgó imáját. — **KERESZTELES.** — Roznay József és neje, szül. Varga Róza kisleányát a mult vasárnapon kereszteltük meg templomunkban Ilona May nevre. Keresztstülei Varga Imre és Roznay Róza. — **CSERVENKA** bácsmegyei község, lelképásztorunk szülőfaluja, ebben az évben ünnepli meg megalapítása 150-ik évfordulóját. Ebből az alkalomból a csaknem tiszta evangélikus község egy evangélikus ifjusági othont akarnak felépíteni és gyűjtésre felkérték lelképásztorunkat, a falu messze idegenbe szakadt fiát is. Kérjük azért hveinket és jóbarátainkat, hogy az e célra szánt adományokat hozzák be a lelkészlakra s annak idején minden adományt nyilvánosan nyugtázní fogunk a cservenkai evangélikus egyház elismerő levelével. — **FIGYELMEZTETÉS.** — Jóakarattal figyelmeztetni kívánjuk hveinket, hogy a legutóbbi egyházközségi népgyűlés szigorú fegyelmi szabályokat léptetett életbe azokkal a hittestvérekkel szemben, akik vonakodnak az egyház teherviselésében résztvenni. Szeretettel ajánljuk, hogy mindenki teljesítse anyagi és erkölcsi kötelezettségeit a gyülekezetével szemben, nehogy a könnyelmű mulasztás esetleg kellemetlen következményekkel járjon. — **BEL-LAK SANDORNÉT MEGOPERÁLTAK** — Bellák Sándorné nőtestvérünket a Grace kórházba vitték, ahol pajzsmirigy daganatra (belső golyva) kedden megoperálták. Ugy értesültünk, hogy az operáció jól sikerült s nőtestvérünk két héten belül felgyógyulva hagyhatja el kórházi betegágyát.

CLEVELAND, O.

A NYÁRI ISKOLA. — Az idén 87 gyermek iratkozott be az egyház nyári iskolájába. A tanítás mindhárom helyen a lelkész végezte. Az egyház iskoláján kívül tanítottunk az Ifjúsági Egylet Buckeye Rd.-i termében és a West Side-i "Evangelical Church" iskolájában. A nyári iskola vizsgája augusztus 4-én a d. u. istentiszteleten Hálaadó Istentisztelettel kezdődött és d. u. 3 órai kezdettel egy szép vizsgával és a gyermekek megvendégelésével végződött. A gyermekeket az Oltár Egylet vendégelte meg. A gyermekekről csoport kép is készült. — **A KONFIRMÁNDUSOK OKTATÁSA.** — A nyári iskolával kapcsolatban volt a konfirmándusok oktatása is, amely oktatás szeptember első hetében folytatódik. A konfirmáció Reformáció vasárnapján lesz megtartva. — **FÉLÉVI KÖZGYŰLÉS.** — A félévi közgyűlés a legnagyobb rendben és a hívek nagy érdeklődésével folyt le. A pénztári titkár jelentése szerint az egyház vagyona a második negyedévben 1000 dollár készpénzzel gyarapodott, mely összegnek nagyrésze (7000 dollár) az új templom alapozásához lett csatolva. Ez a gyűlés tette meg a Bazárra a végleges intézkedéseket. — **ÉVI NAGY BAZÁR.** — November hónap utolsó hetében, szintén az új templom alap javára, a gyülekezet nagy Bazárt rendez. A Bazár előkészítő Bizottság augusztus 3-án tartotta első gyűlését. Jelen voltak: Dono Márton, elnök, Bors Károly, Dono János; Lénárt András Varga József, Tóth Sándor, Ujvári Márton, Varga István, Lénárt János, Varga Józsefné, Ujvári Mártonné, Gecei Istvánné. Diszházi József és Ifj. Dombi László. A Luther Márton Bts és Templom Egylet a vendéglő, az Oltár Egylet a gyűjtés és árusítás, a Luther Progresszív Club a társasjátékok és a kávéház, a Luther Liga a szórakoztatás levezetését vállalták el.

WINDSOR, CANADA

KERESZTELÉSEK. — Julius 21-istentiszteletünk keretében kereszteltük Autió T. Miklós és neje született Makkomen Alexandra kisleányát Sirkka Erzsébet névre, míg a nevezett szülők kisfiát Veikko Henrik névre. A keresztszülői tisztséget Autió János, Nikander Károly és Nikander Lidia töltötték be. Isten gazdag áldását esdjük e kisderekre. — **TEMETÉS.** — Julius 25-én temették a helybeli magyarság nagy részvéte mellett Gaál István testvérünket, ki a Szatmármegyei Hermanszeg nevű községből ván-

dorolt hét évvel ezelőtt Canadába. Gaál Istvánt évek óta súlyosabb természetű gyomorbántalmak gyötörték és az utóbbi napokban súlyos műtétet hajtottak rajta végre. Sajnos az operáció már nem sikerülhetett a betegség előrehaladottsága miatt s c. hó 22-én este 8 órakor a windsori Metropolitan General Hospitalban meghalt. Temetése az ev. egyház szertartása szerint ment végbe. A temetést Papp János László evang. lelkész végezte. Óházában özvegye és két leánya gyászolja, valamint kiterjedt rokonság úgy itt, mint Magyarországon. — **PROSELYTIZMUS.** — Egyik legutóbbi híradásunkban megemlékeztünk arról, hogy a detroiti baptisták a windsori ev. híveink között proselyta aktivitást fejtenek ki és azokra reáerőszakolják magukat. Ezen állításunkat most is fenntartjuk és elítéljük az ilyen irányú "egyházi tevékenykedést". Hogy hívás nélkül jöttek azt maguk sem tagadják, mert a detroiti baptisták legutóbbi híradásában mindent olvashatunk csak egyenes válaszadást nem. Mi igen is nagyon jól ismerjük a baptista mozgalmat és azt nem tartjuk egyébnek, mint a proselytizmus prototypusának. — Szívesen és örömmel látunk minden egyházi munkát, ami építő hatással van a hívekre. — A meglevő egyházak között részt útni kívánó mozgalmat azonban elítéljük és a legteljesebb mértékben helytelenítjük. Ezzel a megjegyzéssel ezt az ügyet a magunk részéről befejeztnek is nyilvánítjuk. — **TEPLOMSZENTELÉSI JUBILEUM A WINDSORI EVANGÉLIKUS EGYHÁZBAN.** — Lélekemelő ünnepi istentisztelet keretében ülte meg a windsori evangélikus egyház templomszentelésének 3-ik évfordulóját. A templomot szép számmal megtöltött ünnepi közönség meglepedéssel volt szemtanuja, amikor nyolc ifju konfirmándus ékes magyar és angol nyelven tett bizonyosságot ágostai h. evangélikus hitéről és nyert megerősítést e hitében. A konfirmándusok: Lukács Margit, Lukács Pál, Dókus Erzsébet, Szabó József, Grauzer Margit, Majoros Edith és Becsinszky Béla egy-egy Szent-Bibliát és Ifjúsági énekeskönyvet kapnak ajándékká konfirmáció emlékül. Az oltárt Szabó János és családja, Daróczy Pál és családja, Szilveszter Gyula és családja díszítették fel az ünnepi alkalomra. Külön ünnepi adományokat adtak Micsinszky Béla és családja, Majoros Pál és családja, Agocs József és családja, Szabó János és családja és Vörös István és családja. — Az istentisztelet után délután három órakor fagyalt-délután volt a régi és új konfirmándusok szá-

mára, mikor is a fagyaltot Rossner Jenő köztiszteletnek örvendő magyar tejkereskedő adományozta. A fagyalt délután alkalmával sorsolta ki az Evan gélikus Nőegyesület Kankula Andrásné által készített és ajándékozott értékes Matyó-kézimunkát, amit a 273-as számú sorsjeggyel Majoros Pálné (cipész) nyerte meg. A második díjat kétszázhetvenes sz. jeggyel Kankula Károly nyerte meg, ki azt újra visszaajándékozta az Ev. Nőegyletünknek. — **MAGYAR ISKOLA.** — A magyar iskola augusztus 6-án újra kezdetét vette és tartani fog egész augusztus hó végéig mindennap reggel 9-től déli 12-ig. A tanítást a lelkész végzi. Eddig több, mint husz gyermek jelentkezett és jár is rendszeren az iskolába. A gyülekezett lelkésze a saját költségén gondoskodott arról, hogy a távol lakó gyermekek, kiknek szülei munkanélkül vannak ingyen beszállíttassanak az evangélikus iskolába. — Ezuton is kérjük, hogy felekezetre való tekintet nélkül küldje el minden magyar szülő a gyermekét a magyar iskolába. 5 évestől 16 éves korig minden gyermeket szívesen látunk.

MONTREAL, QUEBEC.

BOGÁR ANDRÁS HITTESTVÉREINK, A MONTREALI MAGYAR EV. EGYHÁZNAK DERÉK GONDNOKA A KÖVETKEZŐ JELENTÉST KÜLDTE BE SZERKESZTŐSÉGÜNNEK, AMIT KICSIT MEGKÉSVE, DE ANNAL NAGYOBB ÖRÖMMEL KÖZLÜNK: — "A montreali magyar ág. hitv. evangélikus egyház lelkésze Nt. Szebik Károly ur 1935 május hó 14-én vezette az Ur házában oltárhoz eljegyzett menyasszonyát, szíves választottját, MISS EVELYN SELLE kisasszonyt Golden Lake, Ont. ből. A menyasszonyt Bogár András egyházgondnok vezette oltárhoz, ahol átadta az eljegyzett vőlegénynek Nt. Szebik Károly lelkész urnak. Ezután megkezdődött a szent ünnepély, melyen a templomi énekkar énekelt ez alkalomra betanult éneket. Az esküvői szertartást a montreali da: evangélikus lelkész végezte s gyönyörű beszédet intézet az ifju párhoz, s az esküvőn megjelent vendégekhez. Az egymás iránt való hűségesküt szépen, ünnepélyesen és hangosan mondták el a fiatal pár. Legyen az Istennek áldása e szent frigyén, hogy azt az egymást szerető szívek örökre meg is tarthassák. Az esküvői szertartás után az énekkar újra énekelt, mely után a fiatal párt számosan üdvözölték. Az esküvőn több lelkész és sok angol és más nemzetiségű evangélikus testvér vett részt.

Ezen lélekemelő és szép esküvő után az ifju pár tiszteletére az egyház nőegylete és presbiteriuma egy felejthetetlen és kellemes lakodalmat rendezett, az egyház gondnoka, pénztárosa és a nőegylet vezetésével. Gazdagon megterített asztal várta az ifju párt és a vendégeket az iskola teremben, mely ez alkalomra ünnepi díszben volt. Magyar nemzeti szín lebegett az asztalok felett. Az asztalok is tündököltek a szép terítéstől s roskadoztak a szebbnél-szebb virágok, rózsák, torták, sütemények, no meg a több fogásos magyaros étel alatt. Volt ott magyar gulyás, sült hus, kirántott hus stb. stb. No és hogy el ne felejtjük jó zamatos bor, csak az volt a hiány, hogy nem tokai volt, csak canadai. De így is jó volt. Az asszonyok számára ott volt a 'lédi bor', az a 'Coca-Cola'. Nő és a jó ég tudja mi minden nem volt még?

A lakodalmon 47-n voltunk. Az első pohárköszöntőt az egyház gondnoka mondta az ifju párra, amikor az Isten áldását kérte rájuk s az egyház jó kívánságait tolmácsolta. Ezután a felköszöntő után az egész lakodalmi sereg fenéig kiürítette poharát az új házasok egészségére. Felköszöntőt mondtak még Rev. Miller sváb-német lelkész; a Dán és a Finn lelkész urak is üdvözölték a lelkéspárt s a közönséget. Aztán minden oldalról, sarokból hangzottak az üdvözlések hol komolyan, hol meg tréfásan. A szakácsnék mindég sürögtek-forogtak, hogy senki hiányt ne szenvedjen. Amiért is köszönetet mondunk nekik és mindenkinek aki a lakodalom előkészítését elősegítette s a mi kedves lelkész urunknak és kedves fiatal neijének örömet okozott.

A canadai magyar lakodalom 12 óra 30 perckor ért véget, amikor is még ez ének is felhangzott: "Bárcsak ez az éjszaka, tizenhárom éjjel tartana."

Tisztelettel Bogár András, gondnok.
AZ ERŐS VÁR SZERKESZTŐSÁGE UGY A MAGA, VALAMINT AZ OLVASÓK ÉS AZ EGÉSZ AMERIKAI MAGYAR EVANGELIKUSSÁG NEVÉBEN SZERETETTEL ÜDVÖZLI NT. SZEBIK KÁROLY LELKÉSZTESTVÉRÜNKET ÉLETÉNEK EZEN FONTOS S ÚJ KIINDULÓPONTJÁN. KIVÁNJUK, HOGY NEHÉZ APOSTOLI PÁLYÁJÁN ÉLETTÁRSÁBAN TALÁLJA MEG A MEGÉRTŐ SEGÍTŐ, MUNKATÁRSAT S A MINDNYAJUNK ÁLTAL ÖHAJTOTT BOLDOGSÁGOT. ISTEN VEZÉRELJE UTAIKON S ÁLDJA MEG ŐKET A KRISZTUS BÉKESSÉGÉVEL.

—000—

Tisztelettel kérjük mindazokat, kiknek előfizetése lejárt, hogy azt újítsák meg.

DR. KISS ISTVÁN PÜSPÖK HALÁLA

A sámsönházi domboldal csendes temető-kertjében békeesen pihen immár a dunánin-neni evangélikus egyházkerület jószágos püspöke: Dr. Kiss István, Julius 20-án kísérté ki utolsó útjára a gyászolók sokasága, olyan megható és őszinte részvétellel, ami csak a jóknak és tisztaszívűeknek jut osztályrészül. Nem volt temetési pompa és ékesség, de annál több volt a halk komolysággal gyászoló bánat és ennek a bánatnak képmutatás nélküli érzése font koszorút a nagy halott koporsójára. — Amikor a sámsönházi templom harangja temetésre kondult, félszázados papi munkának negyvenöt éves sámsönházi szolgálatnak és 13 éves püspöki hivatásteljesítésnek utolsó záróakkordjait zengte.

Szomorú, de annál fájóbb püspökség volt Dr. Kiss István püspöksége. -Csonka országban csonka kerületnek volt józan, s bölcs feje. Százhatvanhat egyházközség helyett csak 34, 9 esperességből pedig csak 3 maradt. Akkor lett vezér, amikor csak romok voltak körülötte. Hasztalan bánkódás helyett azonban idejekorán hozzáfogott az újjáépítés munkájához s a letarolt mezőket messze, előrenéző lelki szemekkel szántotta. Vett a jövődönék, hogy legyen idejében aratás Nála beesteledett, az éj beállt. Itt már nem munkálkodhat, mert az Ur elszólította s örök nyugalmat adott fáradt testének s lelkének örök békeséget és dicsőséget. Legyen az igaznak emléke áldott.

Kitartás

Egy régi legendába találjuk az alábbi történetet:

Róma lángokban áll; rövid idő alatt a pusztulás sivar képét mutatja a hajdan virágzó város, amelyre halotti szemfedőt borít a romokból felfelé gomolygó füst.

Péter ebben az időben Rómában tartózkodik. Szép hivatás, nagy munka vár rá s ime az ő gyönyörű terveit is felperzselték a gyilkos lángok s Péter — mint szárnyaszegett madár — tehetetlen vergődésében úgy érzi, felesleges volna már minden fáradozása nincs már célja. Reményt veszítve, mélységes fájdalommal lelkében, elhagyja tehát a halott várost.

Amint így gondolataiba merülve megy szemben vele a távol ködében egy emberi alak rajzolódik ki. Péter nem látja a feléje közeledőt csak akkor tekint fel, amikor az már mellette van és Krisztust ismeri fel benne, akitől csodálkozva kérdi, hogy mi járatban van. És az Ur felel: Romába megyek, hogy felvegyem azt a keresztet, amelyet te elejtettél.

És Péter megszeppenülve visszafordul, új reménnyel kezd munkájához, amelynek nyomában áldás fakad.

Testvérem! Érzed-e, hogy mit mond neked ez a történet? Nézz a magad életére! Hányszor estél kétségbe, hányszor láttad céltalannak azt a küzdelmet, amelyre elhivatással amelyet erős hittel keresztül is tudtál volna vinni? Hányszor csüggedtél el, amikor szép terveid romokban hevertek s — mint Péter — kétségbeesetten rohantál el a pusztulás színhelyéről? Hányszor ejtetted el erőtlenségemben azt a keresztet, amelyet az Ur tett vállaidra s amelyet csak azért tartottál elviselhetőnek, mert nem hittel hordoztad?

Testvérem! Nézz Krisztusra! Tanuld meg Tőle, hogy az igaz hit sohasem csügged, sohasem esik kétségbe, sohasem adja fel a nemes célért való küzdelmet; de tanuld meg azt is, hogy ez a hit valóban csodákat művel, ez a hit erőt ad keresztet hordozására, képessé tesz még a lehetetlennek látszó feladatok megoldására is. Mert: "Mindenne van erőm a Krisztusban, aki engem megerősít."

D.E.

—000—

KEZDETNEK MÁR MA OLVASS
 EL EGY FEJEZETET A SZENT
 IRASBÓL. HOLNAP TALÁN MÁR
 NEM LESZ RÁ TÖBBÉ ALKALMAD!

“ÁGOSTAI HITVALLÁSU EVANGÉLIKUS”
(LUTHERÁNUS) GYÜLEKEZETEK

ALKOTMÁNYA ÉS ALAPSZABÁLYAI

(Folytatás)

(i) Gondoskodnak a fizetések megállapításáról s folyosításáról, összhangban az egyház határozataival.

(j.) Választják a lelkészt a Synodus gyűlésére kísérő delegátust vagy képviselőt küldenek ki ha más egyházak tanácsaival kell tárgyalást folytatni.

4. AZ EGYHÁZTANÁCS TISZTVISELŐI

(a.) Az Egyháztanács elnöke hivatalból az egyház lelkésze, — Távollétében, vagy az ő kívánására az Egyháztanács tagjai közül egy évre választott alelnök helyettesítheti az elnököt.

(b.) Az Egyháztanács tagjai közül egy évre jegyzőt választ, aki a gyűlések jegyzőkönyveit vezeti. Minden megrendelést ő eszközöl és ir alá az Egyháztanács elnökével együtt. Mindennemű írásbeli munkát a jegyző végez el.

(c.) Az Egyháztanács évente két pénztárost választ az egyház állhatatos tagjai közül; egy egyházi pénztárost s egyet, aki az adományokat kezeli. Az egyház pénztárosa, minden, az egyház rendes és különleges kiadásaira befolyt pénzt kezeli. A másik pénztáros azon bevételeket kezeli, melyek az egyház, a Synodus, s az Egyetemes Egyház jótekonysági munkájának segítségére folytak be.

A pénztárosok aszerint eszközölhetnek kifizetéseket, ahogy az egyház, vagy Egyháztanács rendelkezik s tartoznak rendes könyvet vezetni minden bevételről és kiadásról. A pénztári állományról havonta számolnak be az Egyháztanácsnak s évente számolnak el az egyháznak minden bevételről és kiadásról. Az Egyháztanács elnöke és jegyzője engedelmé és aláírása nélkül semmiféle kiadást nem eszközölhetnek. Kötelesek az Egyháztanács által meghatározott biztosítékokat letétbe helyezni. (Azon esetben, ha a pénztárosok nem volnának tagjai az Egyháztanácsnak, úgy ezen testület szólási és szavazati jogot adhat nekik.)

(d) Az Egyháztanács évente pénztári titkárt választ, ki pontosan és lelkiismeretesen könyveli el a fizető tagokat, s pontos számadást vezet azok fizetéseiről; a befolyt pénzeket pontosan szolgáltatja be a pénztárosnak, s az ő kötelessége, arról gondoskodni, hogy az évente a tagok által felajánlott havidíjak pontosan befolyjanak.

5. Az Egyháztanács minden hónapban tart gyűlést, aszerint, ahogy azt az alapszabályok előírják. Rendkívüli gyűlés a szükséghez képest hívható össze.

VIII. CIKK

PECSÉT

1. Az egyház pecsétje .....
.....
(Itt leírandó a pecsétben előforduló szöveg s az esetleges jelképek.)

2. Az egyház pecsétjének őrzője az egyház lelkésze.

IX.

KÜLÖNFÉLE

1. Az egyháznak lehetnek magának olyan alapszabályai, melyek ezen Alkotmány betűjével és szellemével megegyeznek.

2. Ezen Alkotmány pontjait módosítani, kiegészíteni, vagy javítani lehet, ha a rendes évi közgyűlésen azt az állhatatos, tehát szavazattal bíró tagok kétharmada kívánja, feltéve, ha ezen módosítási, kiegészítési, vagy javítási szándok írásban nyújtatott be az előző évi közgyűlésen az Egyháztanács által, vagy pedig tiszteletteljes egyháztag által aláírva s ha az évi közgyűlést megelőzőleg két vasárnapon át a szószékéről kihirdettetett.

3. Minden, ami bármely az egyház által hozott alapszabályban, határozatban, vagy rendeletben ezen alkotmány pontjaiban ellenkezik, elvetetik s visszautasítatik.

4. Ezen Alkotmány megsemmisítése s az ebből következő egyházfeloszlás mindaddig be nem következhet, amíg TIZ szavazati joggal bíró tagja van az egyháznak s azok hajlandók az egyházat, mint szervezetet továbbra is fentartani.

ALAPSZABÁLYOK.

1. A rendes havi egyházi gyűlés .....
hónap .....-ik napján tartandó.

2. Rendkívüli gyűlés hivandó össze:

(a.) Az Egyháztanács rendeletére.

(b.) Tiszteletteljes egyháztag írásban kifejezett s aláírt óhajára.

(Folytatása következik)

ooo

SZERKESZTŐI ÜZENETEK

Akövetkező előfizetéseket nyugtázzuk: BETHLEHEM, PA. — Sáncza József, Jerabek Istvánné, Horváth István, Beer Gyula, Nagy Dávid, Id. Szedlák János, Kovács Péter Winkler István; Balogh Jánosné, Benczik Lajosné. — CLEVELAND, OHIO. — Papp Imre, Bors Károly, Varga József, Horváth József. — CALDWELL, N. J. — Bozzay Imre. — New BRUNSWICK, N. J. — Szakács József, Papp Gyula, Verbóczy János; — EASTON, PA. — Bandi Imre. NEW YORK, N. P. Bogád Sámuel, Gombás Sándorné. — BELLEVUE, PA. — Mrs. John Miller. — ALLENTOWN, PA. — Steier Józsefné. — DONORA, PA. — Kiss Lajos, Balázs Lajos. — MONTREAL, QUEBEC. — Nt. Szabik Károly ev. lelkész \$4.00. — PHILADELPHIA, PA. — Kozma László.

TANÉVELEJÉN

(Folytatás az első oldalról)

Istent szeretni, embert tisztelni s Krisztust követve öntudatos evangélikusokká válni.

Kedves Szülők! Az ág, a levél, a virág, a gyümölcs az ő törzséből táplálkozik; a nedvke-ringés s maga az élet a gyökeréből ered. A ti jó s becsületes szívetekből, jó példaadástokból virágozzék ki gyermekeitek életfájának is sok gyümölcse, hátralevő éltetek öröme és boldogsága. A minden jók örök forrása pedig ott van a Krisztusnál!

Azért szülők és gyermekek, maradjatok a szőlőtőben: a KRISZTUSBAN, hogy teremhessetek sok és jó gyümölcsöt.

Uj idők

Uj kor, uj idők ezek. Mindég halljuk ahogy mondják: "Uj korban élünk." A régi-ek elmúltak. Mindenek megújulnak. A vallásban s az egyházban is múlnak lassan a régi rossz szokások.

Mindenek megújulnak.

Miért?

Az Isten akarja ezt a mi javunkra. Jézus is mondja János jelenéseiben: "Imé mindent újjá teszek." (Jel. 21:5. v.)

A régi rosszak megmértek. A bűnös emberi élet olyan kinövéseit látjuk ma, mint talán soha azelőtt s ezeket mindjobban és biztosan megítéli az igaz bíró, az Isten.

Még dőszöl sok ember, tékozol sok gyermek, de már a csömör ize erősebb a má-mornál. Ébred, józanodik a kábult lélek.

Uj kor van kialakulóban. Az Isten utja népesül. Rongyosan, agyonfáradva lépnek a lelkek az Isten országutjára. Jönnek elő a bozótokból, a sivatagokból s kiáltanak a mélységből. Pásztor nélküli nyájéletük lelki nyomaival vágnak a hüvös patakokhoz s a zöld mezőkre.

Isten országának épülése ez e földön a régi romokon, homokra épített házaink romjain.

Isten országa a Jézus Krisztus által, "mert Ő benne lakozik az Istenségnek egész teljessége testileg." (Kol. 2:9 v.)

JUDÁS ISKARIOTES

Oroszországban a kommunizmus szobrot emelt neki. Isten templomait bezárták, lerombolták, a harangokat némaságra kárhoztatták. A Krisztust eláruló tanítványnak ellenben hatalmas szobrot, emléket állítottak. Eszményükké tették őt. Az újabb theológiával foglalkozó irodalomban és ennek hatása alapján a regény, színmű és dráma irodalomban egyre inkább tör előtérbe a Judás személyes tragédiájának egy olyan színezetű feldolgozása, amely az árulóban nem lát többé tisz-tára csak gonosz pénzsóvár, tötét lelkű árulót, hanem drámai hőssé lépteti elő, lelkes idealistává, aki csalódva Krisztusban a várt nemzeti hősből bosz-szúból, vagy azért árulta őt el, mert úgy vélte nyilt fellépésre kényszerítheti Jézust.

Mi ennek a változásnak oka? A régi kereszt-yénség a leggyalázatosabb bűnként bélyegezte meg tettét, a legnagyobb bűn jelölésére használ-ta fel nevét: Judása lenni valaminek. Ennél meg-alázóbb kifejezést nem ismert. Az új időknek, drá-mai hős.

Talán valamilyen komoly történelmi kutatá-sok tették indokoltá ezt a véleményváltozást? Nem. Sem komoly oknyomozó történelmi kutatások eredményei nem indokolják, sem az emberi esz-nék játéka vagy a mindig újat, meglepőt kívánásnak szeszélye nem eredményezték, hanem eredményez-te azt a mélységes pszichológiai meglátás. Látás és belepillantás nem Judásnak lelkébe, cseleke-deteinek titkos mozgatóiba, hanem látás a modern ember lelkivilágába. Ennek visszfényt vetítették Judás személyére. Innen a nagy ellentét a régi és mostani megítélés között. A régi-ek a Krisztus árulásában látták a bűnök bűnét. Nem tudtak csak megvetéssel és iszonytató felelemmel gondolni reá. A híres oberanmergani Krisztus játékok Ju-dását a jól sikerült előadás után a közönség majd-nem megölte. Ma hőst akarnának csinálni belőle és mentegetni sötét bűnét... A valóság pedig az, hogy önmagát akarja mentegetni ez az emberiség könnyelmű Krisztus árulásaiért. Önmagát kényte-len látni a Krisztust áruló tanítványban. Önmagát, lelkét, lelkületét, cselekedetét menti, amikor őt menti. Azért esik olyan jól az embernek a bűn, mert a maguk mentségét keresik benne. A mai Is-tent kísértő, Istent tagadó, mindent érdekből, pénzért csináló, gonoszul nagyravágyó világban kísért Judás áruló szelleme. Ezért a szobor, ezért a nagyobb látások lelkével bíró költőknek gyakori foglalkozása ezzel a problémával. Ezért kell elszin-teleníteni hibáját bűnét, hogy vele együtt mentse kissebbítse a saját bűnét is.

Milyen döbbenetesen világitanak ezek reá korunk lelkületére.

— c h. —

Telephone: Garfield 7140.

A clevelandi magyar közönség szives figyelmébe ajánlom

TEMETKEZÉSI ÉS BALZSAMOZÓ
INTÉZETEMET

WM. A. NUNN

Magyar képviselő:

Weizer S. János temetés rendező

9607 Buckeye Road. — Cleveland. Ohio.

Detroitban s környékén mindenki tudja, hogy

BICZÓ FERENC

Magyar Temetkezési Vállalkozó

LELKIISMERETES — TAPINTATOS

Pontos kiszolgálás.

8027 W. Jefferson Ave. — Detroit, Mich.

Phone: Vinewood 2-0175

Forduljon hozzá bizalommal!

GOODENOUGH'S

534 Main Street Bethlehem, Pa.

CROSBY és WESTINGHOUSE villamos jégszekrények már \$79.50-től feljebb.

PHILCO és RCA-VICTOR Rádiók

STEINWAY és más kiváló gyártmányu zongorák. Használt tekercses és rendes zongorák \$29.00-tól felj.

LAKÓSZOBA berendezések (a legújabb divatu 3 darabból álló) \$49.00-tól feljebb. A legjobb minőségű HALÓK és EBÉDLŐK.

Ha jó és megbízható butort akar venni, nézze meg nagy raktárunkat. Alacsony árak és részletfizetés.

Kegyeletes szolgálat! Méltányos árak!

GYÁSZ ESETÉN GONDOLJON

MOLNÁR JÁNOS

Temetkező és Vizsgázott Balzsamozóra

Nem Kell Előre Fizetni

8671 DEARBORN AVE.

DETROIT, MICH.

Telephone Winewood 2-1555

Kenyérsütésre, főzéshez minden háziasszony a hires

"FRITCH'S BEST" LISZTET
használja.

FRITCH MILLING COMPANY

Main & River Sts. Bethlehem, Pa.

Telephone 2717

Aprójszágnak való eledel legolcsóbb beszerzési forrása.

Szén épületanyag, homok, kavics és mész szükségletét szerezze be nálunk. Mindent lelkiismeretes pontossággal házhoz szállítunk.

A világhírű Hazle Brook Coal Co. egyedi elárúsítója.

GÉZA SZILÁGYI AND SONS

1414 E. 4th STREET, BETHLEHEM, PA.

Phone 3721

A VILÁG LEGVESZEDELMESEBB ELEME A TŰZ!
Ellene a leghathatósabban úgy védekezhet, ha ingó és ingatlan vagyonát bebiztosítja. Kérelmét felveszi, elintézi és kötvényét beszerzi!

CHARLES GREENSTEIN

a Fidelity-Phenix Fire Insurance Company
of New York

MAGYAR KÉPVISELŐJE

Phone: 1810 — Res. 5853

857 E. FOURTH ST., BETHLEHEM, PA.

Aki az ERŐS VÁR-ra előfizetését rendszeresen beküldi, az az ERŐS VÁR ügyének előmozdítója. Aki ezt nem teszi, az lassu megfojtója. Az ERŐS VÁR az amerikai magyar evangélikusoké. Ki mástól várjunk segítséget?

Kricks Baking Company

BETHLEHEM, PA.

Telephone 4212

Mindennap friss kenyér és mindennemű pék- és cukrászsütemény.